

Sint-Janskruid (*Hypericum perforatum*), Jacobskruiskruid, boekweit, berenklauw (*Heracleum sphondylium*) en rode klaver brengen bij **runderen** stoffen in het bloed die **zonnebrand** (Eczema solare of springvuur) veroorzaken op schaars behaarde, niet gepigmenteerde huid.
(Blaadjes en bloemhoofdjes van rode klaver zijn eetbaar voor mensen.)

♫ Intellectueel: persoon die gedurende twee uur aan iets anders kan denken dan aan seks.

15.10.1 100 planten – giftig voor wie?

(100 planten,) giftig 📖 voor dieren (huisdieren, vee, pluimvee):
kip, hond, kat, konijn, varken, schaap, geit, rund (koe), paard en mens

Een overzicht met ca. 100 planten die giftig zijn voor huisdieren en vee, in 2 tabellen:

- ⊕ de planten (alfabetisch, Nederlandse en wetenschappelijke naam), de giftige delen, actieve stoffen en de symptomen of werking,
- ⊕ dezelfde lijst van planten, en voor welk dier ze in welke mate giftig zijn.

Toelichting bij tabel 1 met giftige planten

Aardappelen zijn giftig. Toch eten we er probleemloos vrij veel van. Dat komt omdat je er heel wat kilo's rauw van moet verorberen voor je voldoende gif binnenkrijgt om ongemakken of pijn te ervaren. En omdat we ze schillen. En vooral ook verhitten, rauw staan ze niet op ons menu.

Giftig is geen synoniem voor dodelijk. Van de Pinussoorten (dennen) veroorzaken de naalden abortus bij mens en dier. Daarom worden ze ook vaak giftig genoemd. Andere 'giftige' planten zorgen alleen voor buikpijn, of een branderig gevoel in de slokdarm.

Het gevaar zit steeds ook in de dosering, het overschrijden van de drempelwaarde 📖. Veel giftige planten (of extracten) worden net vaak als medicijn gebruikt, uiteraard in een veilige dosis. (Doe dit nooit op eigen houtje, maar onder begeleiding van een ervaren deskundige.)

De lijst is zeker absoluut niet volledig. Blijf extra voorzichtig.

Van dieren wordt verondersteld dat ze een instinct hebben om gevaarlijke en giftige planten te vermijden. Dat is zeker niet altijd het geval. Ook als de weide kaalgevreten is, en er te weinig voer is, gaan ze ervan eten.

Verschillende planten verliezen hun giftige eigenschappen en bittere smaak als ze gedroogd worden (in hooi).

Maar niet allemaal! En dat is extra gevaarlijk omdat de planten dan niet meer te onderscheiden en herkennen zijn.

De vermelde giften zijn voor zover bekend de belangrijkste. Maar het gaat bijna altijd om meerder stoffen die een gevaarlijke cocktail vormen.

Berenklauw wordt in veel teksten als giftig en gevaarlijk omschreven. Maar uit de symptomen (sap op blote huid + zon = blaren) blijkt het dan meestal over de reuzenberenklauw te gaan. Als je zon vermijdt, of het sap afwast, heb je er geen last van. Veiligheidshalve liet ik beiden in de lijst staan. Kerstster en Kerstroos worden vaak verwisseld of fout benoemd.

♫ De krant is koning. Fernand Lambrecht

Verwijzingen in de tabel:

- ⁰¹ nachtschadefamilie Solanaceae
- ⁰² blijft ook gedroogd (hooi) giftig
- ⁰³ gedroogd (in hooi) wel bruikbaar

Plant ☞	giftige delen	stof(fen)	werking
Aardappel (rauw) (Solanum tuberosum)	⁰¹ schil, loof, scheuten	solanine (neemt af na koken)	maag- en darmproblemen
Acacia (Robinia pseudoacacia)	alle	toxalbumine robin	organen, braken, shock
Adelaarsvaren (Pteridium aquilinum)	⁰² hele plant	hiaminase, cyanogene glycosiden, pterosine, ptaquiloside	bloedingen, kanker, blindheid
Amarant (tweehuizige, (Amaranthus palmeri))		kan als spinazie nitraat concentreren	
Amerikaanse vogelkers (Prunus serotina)	bij mensen: de pit (kern)	cyaanhoudende glycoside	hoofdpijn, braken, coma
Aubergine (rauw, Solanum melongena)	⁰¹	solanine	koorts, braken, diarree
Avocado (Persea americana)	schil, pit, plant, guacamole	persine	myocardiale necrose
Azalea = rododendron (Rododendron)		andromedotoxine	spierverlamming
Berenklauw (Heracleum sphondylium) 📖		☞ Zie reuzenberenklauw	(zonne) brandblaren
Biggenkruid (Hypochoeris radicata)		terpenoiden (soms)	zenuwaandoening (achterpoten)
Bitterzoet (Solanum dulcamara)	⁰¹ zaden en bessen, blad	solanine en dulcamarine	maag- en darmproblemen
Bloedwortel (Sanguinaria canadensis)	plant, vooral sap	chelidanine, chelerythrine, sanguinarine	zenuwstelsel en hart

Plant ☞	giftige delen	stof(fen)	werking
Boekweit (Fagopyrum esculentum)	plant, zaden niet	fagopyrine	fotodermatitis (+zon = huidklachten)
Boksdoorn/Goji-bes (Lycium barbarum)	⁰¹ plant, bes amper	atropine	maag- en darmproblemen
Bolderik (Agrostemma githago)	zaden vooral, plant	saponinen	dikke tong, misselijk, ademhaling
Bonen rauw (Phaseolus vulgaris e.a.)	zaad	methylxanthines, lectine (weg na koken)	misselijkheid en braken
Boterbloem (Ranunculus)	⁰³ plant	protoanemonine	maag- en darmproblemen
Brem (Cytisus scoparius)	Zaden, twijg, bloemen	cytisine, sparteïne	verstoort bloedsomloop
Buxus (Buxaceae)	⁰² hele plant	taxine	centrale zenuwstelsel, maag- en darm
Citrusvruchten	gebruik bio, onbehandeld		eierproductie daalt
Doornappel, engelentrompet (Datura)	⁰¹ blad, vrucht	anticholinergische alkaloiden: hyoscyamine, scopolamine en atropine	heftige hallucinaties
Druiven (Vitis vinifera), rozijnen	vrucht (en blad?)	? (nog) onbekend	nierfalen
Eik (Quercus)	eikel, vooral onrijp; blad	gallotannines	verlamming, diarree, koliek
Engels raaigras (Lolium perenne)	(in zomer en herfst mogelijk giftig)	via schimmels	zenuwstelsel, wankelen
Esdoorn (Acer , diverse)	blad, zaad, zaailing	hypoglycine A	atypische myopathie
Gatenplant (Monstera deliciosa) aronskelkfamilie	stengels en bladeren	calciumoxalaten	irritaties, zwellingen en jeuk
Gelderse roos (Viburnum opulus)	bladeren, bast, bes (rauw, in massa)	looi- en bitterstoffen als viburnine	spijsverterings- problemen
Gevlekte Aronskelk (Arum maculatum)	plant, vooral bessen	aroïne	huidirritatie

Plant ☞	giftige delen	stof(fen)	werking
Gevlekte scheerling (Conium maculatum)	alle delen	coneiene	verlamming, braken
Gouden regen (Laburnum anagyroides)	Alle delen, vooral zaden	cystine	bloeddruk, verlamming
Heermoes (Equisetum arvense, (kattenstaart, (akker)paardenstaart)	⁰² hele plant	equisetine en anti-thiamine	diarree, verlamming
Heggenrank (Bryonia dioica)	bessen, bladeren	bryonidine	maag- en darmproblemen
Herfsttijloos (Colchicum autumnale)	knol, bloem, zaad	colchicine	maagdarm klachten
Herik (Sinapis Arvensis)	zaad, groene delen	solanine	huid, maag, darm
Hondsdrif (Glechoma hederacea)	verse plant	glechomine	braken, diarree, ademnood
Hondspeterselie (Aethusa cynapium)	alle delen bij grote opname	coniine	brandende mond, maag, darm
Hortensia (Hydrangea)	? (groene?)	cyanide	maag- en darmproblemen
Hulst (Ilex aquifolium)	bessen en bladeren	ilicine	maagdarm klachten
Hyacint (Hyacinthus orientalis)	alle delen, bol, zaden	hartglycosiden en saponinen	jeuk, buikpijn
Jacobskruiskruid (Senecio jacobaea) en Klein Kruiskruid (Senecio vulgaris)	alle delen, vooral bloem	pyrrolizidine alkaloiden	lever, hart, nieren
Kamperfoelie (Lonicera xylosteum)	bessen en bladeren	xylosteïne	braken, buikloop, hartkloppingen
Kerstroos (Helleborus (niger))	alles (behalve wortel)	helleborine, saponine en protoanemonine	maagdarmklacht, verlamming en hartritmestoornissen
Kerstster (Euphorbia pulcherrima)	verondersteld door	verwarring met Kerstroos	(flikkerende oogjes?)
Klimop (Hedera helix)	bessen, bladeren	hederagenine, saponine, glycoside	geïrriteerd slijmvlies, koliek, diarree, braken
Koolzaad (Brassica napus)	zaden	glucosinolaten	huidirritatie, maagdarm, lever
Krokus (Crocus)	mss licht? Vaak	verward met herfsttijloos	(kwijlen, diarree)

Plant ☞	giftige delen	stof(fen)	werking
Kruidvlier (Sambucus ebulus)	bladeren, vruchten en zaden	sambunigrine en prunasine	braken, diarree
Kruisbes (Ribes uva-crispa, kroensel,..)	blad: voor eenden en ganzen!	cyanide	?
Krulzuring (Rumex crispus)	bij massa's blad	zuringzout	?
Laurierkers (Prunus laurocerasus)	snoeisel (vooral gedroogd)	cyaanhoudende glycoside / blauwzuur	ademhaling, braken
Lelie (Lilium)	stengel, blad, stuifmeel	nog niet geïdentificeerd	maag- darm en nierproblemen
Lelietje-van-dalen (Convallaria majalis)	alle delen (bij grote hoeveel heden)	hartglycosiden en saponinen	braken, diarree, buikpijn
Levensboom (Thuja, conifeer)	hout, kegels, scheuten	thujone	ademhaling, koliek
Liguster (Ligustrum vulgare)	zaden en vruchten, blad en bast	glycosiden en alkaloïden	stuipen, diarree, koorts
Lobelia (Lobelia, diverse)	melksap	??	huidirritatie
Lupine (Lupinus)	⁰² zaad	chinolizidine, d- lupanine en piperidine (cumuleert)	stuiptrekkingen, sloom
Maagdenpalm (Vinca minor)	hele plant	vincamine	kramp, braken, bloeddruk
Melde (Chenopodium Album), witte- of melganzenvoet	plant	oxaalzuur	melkziekte verschijnselen, suf
Mierikswortel, Armoracia rusticana)	(blad, iet of wat)	mosterdolie	slijmvliesirritatie, buikkrimp
Monnikskap (Aconitum napelus), blauwe-	alle delen, vooral zaden	aconitine	braken, hart- en zenuwstelsel
Nachtschade (zwarte-, aardappel, tomatenPLANT, paprika, aubergine, Bilzekruid)	alles, vooral bessen en zaden	solanine	haemolyse
Narcis (Narcissus)	vooral bol, ook blad	lycorine	maag- en darmproblemen

Plant ☞	giftige delen	stof(fen)	werking
Nieswortel (<i>Veratrum album</i> (witte-))	gehele plant, vooral wortelstok	protoveratrine en germerine (sap = Gallisch pijlgif?)	
Noten	vooral Macadamian oten	veel fosfor, soms schimmelgiftstof aflatoxine	nier- en blaasstenen
Oleander (<i>Nerium oleander</i>)	alles, ook honing	nereïne en oleandrine	misselijkheid, hartritmestoornissen
Paardenkastanje (<i>Aesculus</i>)	alle delen	(saponine?)	buikpijn
Petunia (<i>Petunia</i> spp.)	⁰¹ hele plant	maag en darmontsteking, apathie, coma	maag- en darmproblemen
pitten (appel, kersen, abrikozen 📖, nectarines, pruimen)	kern (bij grote hoeveelheden)	cyanide (blauwzuur)	hoofdpijn, kortademigheid en braken
Pronkerwt (<i>Lathyrus odoratus</i> ea) -soorten	plant, vooral zaden	aminopropionitrite, glycosiden en fenolen	ademhaling, verlamming (lathyrisme)
Raapzaad (<i>Brassica rapa</i> subsp. <i>oleifera</i>)	zaden en residu olie productie	wat alkaloïde, glucosinolate en thioglucide	?
Rabarber (<i>Rheum rhabarbarum</i>)	blad	oxaalzuur	braken, diarree, nierfalen
Reuzenberenklauw (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)	(sap + licht), alle delen	furocoumarinen	huidirritaties, blaren
Ridderspoor (<i>Delphinium ajacis</i>)	alle delen, vooral zaad	delfine en ajacine	beweging, ademhaling
Rode klaver (<i>Trifolium pratense</i>)	⁰² hele plant	indolizidine-alkaloïden	zwellen en rode huid
Rotsheide (<i>Pieris japonica</i>)	alle delen, vooral zaden	andromedotoxine	braken, blauwe tong en verlamming
Salomonszegel (<i>Polygonatum multiflorum</i>)	bes en plant	saponinen en glycosiden	maag- en darmproblemen
Scherpe boterbloem (<i>Ranunculus acris</i>) (e.a.!)	⁰³ plant	protoanemonine	koliek, diarree, bloedwateren en krampen
Sierpompoe (<i>Cucurbita pepo</i>)	zaden, vruchten	cucurbitacine	buikpijn, braken en diarree

Plant ☼	giftige delen	stof(fen)	werking
Sint-janskruid (Hypericum Perforatum)	plant	Sint-jansolie + zon	zonnebrand op onbedekte huid
Slangenwortel (Calla palustris)	alle delen, vooral bes	oxaalzuur	huidirritatie
Smeerwortel (Symphytum Officinale)	vooral wortel	cicutoxine, pyrrolizidine alkaloiden	lever
Stekelnoot (Xanthium spinosum) e.a.	zaden, pootgoed	carboxyatratyloside	?
Stinkende gouwe (Chelidonium majus)	⁰³ sap	chelidonine, chelerythrine, sparteïne, chelidoxanthine en sanguinarin	slijmvliezen, huidirritatie
Taxus (Taxus cuspidata)	alles (behalve vruchtvlees)	taxine en taxicatine	bloedsomloop en ademhaling
Tomaat (Solanum lycopersicum)	⁰¹ blad, onrijpe vrucht	tomatine, solanine	buikpijn, ademhaling, hart
Tulp (Tulipa)	vooral de (rauwe) bol	Tulipalin A en Tulipalin B	maag- en darmproblemen
Ui (Allium cepa en familie: bieslook, prei,...)	alle delen	thiosulfaat	vernietigt rode bloedcellen
Varen vb adelaarsvaren (Pteridium aquilinum)	⁰² wortelstok, bladeren	prunasine, thiaminase, ptaquiloside	bloed in urine, blaas- en darmkanker
Veldzuring (Rumex acetosa)	blad en zaad	oxaalzuur	dermatitis en maagproblemen
Vezelvlas (Linum usitatissimum)	bloem en zaden	linamarine (glycoside) en linamarase (enzym)	kortademig, opgewonden, stuiptrekkingen
Vijgenboom (Ficus carica)	boomsap	blauwzuur?	nieren en slijmvliezen
Vingerhoedskruid (Echt-, Digitalis purpurea)	⁰² vooral bladeren en zaden, ook gedroogd	digitoxine, gitoxine en gilatine	lever, braken, koliek en diarree
Waterscheerling (Cicuta virosa)	⁰² wortelstok en plant	cicutoxine	maag- en darmproblemen, kramp en ademstilstand

Plant ☞	giftige delen	stof(fen)	werking
Wikke-soorten (Vicia, Galega officinalis ?)	zaden en plant	aminozuren, alkaloiden	huid- en slijmvliesirritatie, braken, diarree
Wisselbloem (Lantana camara)	(onrijpe) bessen, blad, stengel	lantadene A, verbascoside	verzwakking, coördinatieproblemen
Wolfskers (belladonna, slaapbes, Atropa belladonna)	⁰¹ hele plant, vooral bes	atropine, hyoscine	hallucinaties, hoofdpijn, bloeddruk
Wolfsmelkachtigen (Euphorbia)	⁰² sap en blad	irriterende diterpeenesters	huidirritatie (pijl- en visgif, Venezuela)
Wonderboom (Ricinus communis)	zaden, plant ook	ricine	luchtwegen, braken, zenuwstelsel
Schimmels			
Chocolade en cacaodoppen als bodembedekker		methylxanthines theobromine	hart en zenuwstelsel
Alcohol			
Koffie, thee, energiedrank		cafeïne	
Rauw varkensvlees			ziekte van Aujeszky (pseudo rabiës)
Zout			zoutvergiftiging
Xylitol (zoetstof)			

Toelichting bij tabel 2 met per diersoort giftige planten

Niet alleen de dosis op zich is belangrijk.

Ook leeftijd, gewicht en conditie van het dier bepalen hoe ernstig de gevolgen zijn.

En er zijn verschillen per diersoort. Druiven zijn giftig voor honden, maar wij vinden ze lekker.

Vogels hebben een sneller en minder grondig spijsverteringsstelsel dan mensen, waardoor sommige giftige pitten zonder te zijn verteerd alweer worden afgevoerd zonder schade aan te richten. Bij hen.

Doorgaans zijn herkauwers minder gevoelig voor gifstoffen. Schapen (en geiten) zijn er beter tegen bestand dan runderen. Opvallend delicaat zijn paarden. Als je de lijst overloopt ben je verwonderd dat er nog exemplaren in leven zijn.

Van varkens is er blijkbaar op dit vlak minder bekend, ofwel verdragen ze veel meer gifstoffen. Anderzijds worden vb. eikels en (wilde) kastanjes als giftig omschreven, terwijl